

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут економіки, оподаткування та митної справи
Кафедра митної справи

Затверджено Науковою
методичною радою Університету,
протокол від « 16 » 09 2021 р. № 7
Голова НМР _____ А.Монаєнко

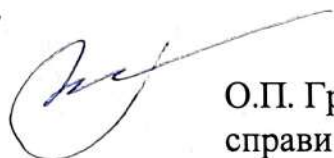
**Робоча програма
навчальної дисципліни
«Митна справа»**

для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(денної та заочної форми навчання)
галузь знань 07 «Управління і адміністрування»
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійна програма «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика»
освітньо-професійна програма «Податкове консультування»
Статус дисципліни: обов'язкова

Ірпінь - 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Митна справа» складена на основі освітньо-професійної програми «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика» освітнього рівня спеціальності 071 «Облік і оподаткування», затвердженої Вченою радою Університету 25.04.2019 року, протокол № 4; освітньо-професійної програми «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика» освітнього рівня спеціальності 071 «Облік і оподаткування», затвердженої Вченою радою Університету 26.04.2021 року, протокол № 5, освітньо-професійної програми «Податкове консультування», освітнього рівня спеціальності 071 «Облік і оподаткування», затвердженої Вченою радою Університету 25.04.2019 року, протокол № 4, освітньо-професійної програми «Податкове консультування» освітнього рівня спеціальності 071 «Облік і оподаткування», затвердженої Вченою радою Університету 26.04.2021 року, протокол № 5.

Укладач:

О.П. Гребельник, д.е.н., професор кафедри митної справи

Рецензенти:

В.Л. Андрушенко, д.е.н., професор кафедри податкової політики

Т.В. Микитенко, к.е.н., доцент кафедри митної справи

Гарант освітньої програми
ОПП «Облік, податковий аудит
та бізнес-аналітика»

А.В. Лісовий, д.е.н., професор

Гарант освітньої програми
ОПП «Податкове консультування»

Т.В. Тучак, к.е.н., доцент

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто і схвалено кафедрою митної справи, протокол від "30" вересня 2021 № 1

Завідувач кафедри

О. П. Гребельник, д.е.н., професор

Розглянуто і схвалено на засіданні вченої ради навчально-наукового інституту економіки, оподаткування та митної справи, протокол від "06" жовтня 2021 р. №2

Голова вченої ради ННІ
економіки, оподаткування
та митної справи

В.В. Гурочкіна, д.е.н., професор

Завідувач навчально-методичного відділу

І.В. Качур, к.біол.н., доцент

Реєстраційний номер № _

РЕЦЕНЗІЯ

на робочу програму навчальної дисципліни
«Митна справа» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти (денної та заочної форми навчання) галузь знань 07 «Управління і
адміністрування» спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійна програма «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика»,
освітньо-професійна програма «Податкове консультування»

Навчальна дисципліна «Митна справа» є важливою складовою частиною циклу дисциплін, які формують майбутнього спеціаліста галузь знань 07 «Управління і адміністрування».

Робоча програма включає: опис навчальної дисципліни, мету і завдання, програму, структуру за темами, теми практичних занять, плани самостійної та індивідуально-консультаційної роботи, методи навчання та методи контролю, контрольні питання з навчальної дисципліни, розподіл балів, які отримують студенти, методичне забезпечення, рекомендовану літературу.

В тематичному плані програми наведена структура курсу та здійснена його рубрикація за окремими темами та кількістю годин лекцій, практичних занять та самостійної роботи.

Програма містить 13 тем, в яких розкривається особливості функціонування митно-тарифних відносин в системі державного регулювання економіки, еволюція митної справи на території України митної справи, організація митної системи в Україні, характеристика системи митного оподаткування та системи митного оформлення, роль нетарифних методів в системі регулювання зовнішньоекономічної діяльності, митний контроль як складова митної справи, роль товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності в системі митного регулювання, роль міжнародних організацій в сфері митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

В змісті курсу обґрунтовується за кожною темою питання, які виносяться на аудиторне вивчення дисципліни та самостійну роботу студентів.

Робоча програма навчальної дисципліни «Митна справа» охоплює всі теми, що передбачені тематичним планом, рекомендується до друку та використання в учбовому процесі.

РЕЦЕНЗЕНТ:

Тетяна Микитенко, к.е.н., доцент кафедри
митної справи

РЕЦЕНЗІЯ

на робочу програму навчальної дисципліни
«Митна справа» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти (денної та заочної форми навчання) галузь знань 07 «Управління і
адміністрування» спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійна програма «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика»
освітньо-професійна програма «Податкове консультування»

Створення високоефективного механізму функціонування суб'єктів зовнішньоторговельної діяльності не можливо без належної підготовки фахівців у митній сфері. Тому трансформація системи економічного навчання з метою підготовки висококваліфікованих спеціалістів, здатних ефективно працювати не тільки на внутрішньому, але й на зовнішньому ринку передбачає викладання навчальної дисципліни «Митна справа», яка є важливою складовою частиною циклу дисциплін, які формують майбутнього спеціаліста галузь знань 07 «Управління і адміністрування».

Робоча програма включає: опис навчальної дисципліни, мету і завдання, програму, структуру за темами, теми практичних занять, плани самостійної та індивідуально-консультаційної роботи, методи навчання та методи контролю, контрольні питання з навчальної дисципліни, розподіл балів, які отримують студенти, методичне забезпечення, рекомендовану літературу.

В тематичному плані програми наведена структура курсу та здійснена його рубрикація за окремими темами та кількістю годин лекцій, практичних занять та самостійної роботи.

Програма містить 13 тем, в яких розкривається особливості функціонування митно-тарифних відносин в системі державного регулювання економіки, еволюція митної справи на території України митної справи, організація митної системи в Україні, характеристика системи митного оподаткування та системи митного оформлення, роль нетарифних методів в системі регулювання зовнішньоекономічної діяльності, митний контроль як складова митної справи, роль товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності в системі митного регулювання, роль міжнародних організацій в сфері митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

В змісті курсу обґрунтовується за кожною темою питання, які виносяться на аудиторне вивчення дисципліни та самостійну роботу студентів.

Робоча програма навчальної дисципліни «Митна справа» охоплює всі теми, що передбачені тематичним планом, рекомендується до друку та використання в учбовому процесі.

РЕЦЕНЗЕНТ:

В.Л.Андрущенко, д.е.н., професор кафедри
податкової політики

ЗМІСТ

	Стор.
1. Передмова	4
2. Опис навчальної дисципліни	5
3. Зміст навчальної дисципліни за змістовними модулями	10
4. Критерії оцінювання	21
5. Засоби оцінювання	25
6. Форми та перелік питань для поточного та підсумкового контролю знань	25
7. Рекомендована література	29

1. ПЕРЕДМОВА

Сучасний етап ринкової трансформації економіки України передбачає, насамперед, розбудову таких елементів економічної системи, які, з одного боку, здатні забезпечувати рівні умови для здійснення господарської діяльності для усіх суб'єктів підприємницької діяльності, а з іншого – слугують інструментами державного впливу на загальну ситуацію в країні. Це повною мірою стосується формування митно-тарифної системи держави. Створення високоефективного механізму функціонування суб'єктів зовнішньоторговельної діяльності не можливо без належної підготовки фахівців у митній сфері. Тому трансформація системи економічного навчання з метою підготовки висококваліфікованих спеціалістів, здатних ефективно працювати не тільки на внутрішньому, але й на зовнішньому ринку передбачає викладання цілого комплексу фахових дисциплін.

Дисципліна «Митна справа» викладається при підготовці фахівців з спеціальності «Облік і оподаткування» ОПП «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика», «Податкове консультування» так як формує систему професійних навичок майбутніх спеціалістів, необхідних для здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Мета навчальної дисципліни полягає у дослідженні системи функціонування суб'єктів господарської діяльності у сфері митних відносин, вивченні основних законів і закономірностей функціонування митної справи в країні, аналізі функціонування тарифної системи регулювання експортно-імпортних операцій.

Вивчаючи систему митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, студент ознайомлюється з основними нормативно-правовими засадами функціонування підприємств у сфері митно-тарифних відносин, специфікою митного регулювання при здійсненні експортно-імпортних операцій, методами нетарифного регулювання експортної і імпортної політики країни. Отримані знання щодо особливостей функціонування митно-тарифних відносин в різних країнах надають можливість виробити найбільш оптимальну стратегію виходу на зовнішній ринок. Дослідження широкого спектра різнобічних форм співпраці з іноземними партнерами дає можливість ефективно реалізувати економічний потенціал суб'єктів господарської діяльності через зовнішньоекономічні зв'язки. Кінцева мета вивчення курсу «Митна справа» є опанування студентами конкретних знань та навиками для практичного їх застосування при регулюванні зовнішньоторговельних операцій.

Для досягнення поставленої мети окреслено основні **завдання**:

осмислення ролі митно-тарифних відносин в системі регулювання зовнішньоекономічної діяльності;

вивчення законів та закономірностей побудови митної системи держави;

розуміння суттєвості та специфіки механізму функціонування митної справи в Україні;

вміння аналізувати і оцінювати тенденції, суперечності, проблеми

розвитку митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;

дослідження специфіки розмитнення вантажів під час експортно-імпортних операцій;

вивчення основних процедур системи митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Методи та форми навчання: робоча навчальна програма передбачає викладання матеріалу у вигляді: співбесіди, диспутів, дискусій із використанням пояснювально-ілюстративного методу.

Для досягнення навчальних завдань, загального розвитку особистості, професійної її підготовки доцільно використовувати різні методи навчання, а саме: словесний, наочний, практичний методи; методи організації пізнавальної діяльності (частково-пошуковий, дослідницький); методи стимулювання та мотивації навчання (пізнавальні та навчальні дискусії, імітаційні); методи контролю і самоконтролю (усний, письмовий, тестування тощо).

Форми навчання: денна та заочна.

Форми організації занять: лекції, практичні та семінарські заняття, індивідуально-консультаційна робота під керівництвом викладача та самостійна робота студентів.

Організація поточного контролю та підсумкового контролю знань: засобами діагностики успішності навчання під час викладання дисципліни є розгляд теоретичних питань (усне опитування), питань понятійного апарату (у вигляді тестів), розв'язок практичних задач, виконання індивідуально-консультаційної та самостійної роботи (перевірка та захист презентацій), написання контрольних робіт. По закінченню вивчення навчальної дисципліни проводиться для та ОПП «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика» ОПП «Податкове консультування» у формі заліку.

2. Опис навчальної дисципліни

ОПП «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика»

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань, спеціальність, ОПП	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	Обов'язкова	
Модулів - 2	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Рік	
Змістових модулів - 2		3-й	3-й
		Семестр	
		5-й	5-й
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність 071: «Облік і оподаткування»	Лекції	
		20 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		52 год.	82 год.
	Індивід. консультац. робота: 2 год.		
	ОПП «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика»	Вид контролю:	
		Диференційований залік	залік

ОПП «Податкове консультування»

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	Обов'язкова	
Модулів - 2	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Рік	
Змістових модулів - 2		3-й	3-й
		Семестр	
		5-й	5-й
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність 071: «Облік і оподаткування»	Лекції	
		20 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		52 год.	82 год.
	Індивід. консультац. робота: 2 год.		
	ОПП «Податкове консультування»	Вид контролю	
		Диференційований залік	Залік

2.1.Перелік компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни ОПП «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика»

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК05. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК13. Здатність проведення до сліджень на відповідному рівні.
- ЗК14.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні компетентності спеціальності (СК):

СК 01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці

СК 11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ОПП «Податкове консультування»

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК05. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК13. Здатність проведення до сліджень на відповідному рівні.
- ЗК14.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні компетентності спеціальності (СК):

СК 01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці

СК 11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

2.2.Результати навчання

ОПП «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика»

ПР 07. Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах

ПР 07. Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах

ПР 20. Виконувати професійні функції з урахуванням вимог соціальної відповідальності, трудової дисципліни, вміння планувати та управляти часом.

ПР 22. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ОПП «Податкове консультування»

ПР 07. Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах

ПР 20. Виконувати професійні функції з урахуванням вимог соціальної відповідальності, трудової дисципліни, вміння планувати та управляти часом.

ПР 21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави

ПР 22. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

2.3. Пререквізити та постреквізити вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни є набуті знання з дисциплін, які були вивчені раніше «Ділова українська мова», «Філософія», «Економічна теорія (політична економія, історія економіки, економічна думка)», «Зовнішньоекономічна діяльність», «Державний фінансовий контроль», «Міжнародна економіка», «Фінанси».

Постреквізитами вивчення дисципліни є «Митна статистика», «Маркетинг», «Методи та моделі прийняття рішень в оподаткуванні», «Прикладна економетрика», «Внутрішній господарський контроль», «Аудит оподаткування», «Аналіз і прогнозування податкових надходжень», «Теорія фіскального регулювання економіки».

2.4. Структура навчальної дисципліни

група ОБ-18-1, ОБД-18-1

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Всього	Лекції	Семинарські заняття	Інд.-конс. робота під керівництвом викладача	СРС
Модуль 1 = 1,6 заліковий кредит (47 год.)						
ЗМ 1 (Т. 1-7)						
Т.1	Особливості функціонування митно-тарифних відносин в системі державного регулювання економіки.	6	1	1		4
Т.2	Еволюція митної справи на території України	6	1	1		4
Т.3	Організація митної системи в Україні	6	1	1		4
Т.4	Характеристика системи митного оподаткування	7	2	1		4
Т.5	Мито як інструмент митної політики держави	6	1	1		4
Т.6	Оцінка наслідків функціонування механізму тарифного регулювання	7	1	1		5

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Всього	Лекції	Семинарські заняття	Інд.-конс. робота під керівництвом викладача	СРС
	тарифного регулювання					
T.7	Роль нетарифних методів в системі регулювання зовнішньоекономічної діяльності	8	1	2	1	5
Модульна контрольна робота № 1 за рахунок семінарського заняття						
Всього з модулю I		47	8	8	1	30
Модуль 2 = 1,4 залікових кредита (43 год.)						
ЗМ 2 (Т. 8-13)						
T.8	Митний контроль як складова митної справи	7	2	1	1	4
T.9	Характеристика системи митного оформлення	7	2	1		4
T.10	Роль товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності в системі митного регулювання	7	2	1		4
T.11	Характеристика системи митних режимів	7	2	1		4
T.12	Митно-тарифні аспекти економічної інтеграції.	8	2	2		4
T.13	Роль міжнародних організацій в сфері митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.	6	2	2		2
Підсумкова модульна контрольна робота за рахунок семінарського заняття - 2 год.						
Всього з модулю II		43	12	8	1	22
Форма контролю: диференційний залік						
Всього годин з курсу		90	20	16	2	52

група ОБЗ-18-1

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Всього	Лекції	Семинарські заняття	Інд.-конс. робота під керівництвом викладача	СРС
Модуль 1 = 1,6 заліковий кредит (47 год.)						
ЗМ 1 (Т. 1-7)						
T.1	Особливості функціонування митно-тарифних відносин в системі державного регулювання економіки.	7	1		1	6
T.2	Еволюція митної справи на території України	6				6
T.3	Організація митної системи в Україні	6				6
T.4	Характеристика системи митного оподаткування	6				6
T.5	Мито як інструмент митної політики держави	6				6
T.6	Оцінка наслідків функціонування механізму	6				6

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Всього	Лекції	Семінарські заняття	Інд.-конс. робота під керівництвом викладача	СРС
	тарифного регулювання					
T.7	Роль нетарифних методів в системі регулювання зовнішньоекономічної діяльності	10	1	1		8
Модульна контрольна робота №1 за рахунок семінарського заняття						
Всього з модулю I		48	2	1	1	44
Модуль 2 = 1.4 залікових кредита (43 год.)						
ЗМ 2 (Т. 8-13)						
T.8	Митний контроль як складова митної справи	6			1	6
T.9	Характеристика системи митного оформлення	6				6
T.10	Роль товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності в системі митного регулювання	6				6
T.11	Характеристика системи митних режимів	6				6
T.12	Митно-тарифні аспекти економічної інтеграції.	8				8
T.13	Роль міжнародних організацій в сфері митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.	11	2	1		8
Підсумкова модульна контрольна робота за рахунок семінарського заняття - 2 год.						
Всього з модулю II		43	2	1	1	40
Форма контролю: залік						
Всього годин з курсу		90	4	2	2	82

3.ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ

Змістовний модуль 1. Характеристика митно-тарифної системи держави.

Тема 1. Особливості функціонування митно-тарифних відносин в системі державного регулювання економіки

План лекційного заняття

1. Поняття, сучасний стан та перспективи розвитку митно-тарифних відносин.
2. Об'єкти та суб'єкти митно-тарифних відносин.
3. Сутність та особливості здійснення митної справи.
4. Характеристика основних принципів митної справи держави.

План семінарського заняття

1. Поняття митної території та митного кордону країни.
2. Сутність митної політики країни та її складові.
3. Характеристика основних методів митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
4. Функції митних органів.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Використовуючи графічний метод зобразити схему «Організаційна структура митних органів в Україні».
2. Побудувати модель-схему «Рівні системи митного регулювання».
3. Використовуючи графічний метод зобразити схему «Функціональна направленість роботи митних органів».

План індивідуально-консультаційної роботи

1. Розвиток митних відносин в системі державного регулювання
2. Приоритетність функції митних органів.
3. Застосування тарифних та нетарифних методів регулювання зовнішньоторговельної діяльності

Перелік питань для самоконтролю

1. Охарактеризуйте основні функції митних органів на сучасному етапі розвитку.
2. Яким чином впливає митна політика країни на її економіку?
3. Які моделі митної політики використовують країни?
4. Яка різниця між міжнародними митними та міжнародними тарифними відносинами?
5. Назвіть основні види митно-тарифних відносин.
6. Охарактеризуйте основні рівні системи регулювання митно-тарифних відносин.
7. Які функції виконують митні органи?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3, 4, 5, 7]

Допоміжні: [12, 19]

Інформаційні ресурси [16, 18, 21].

Тема 2. Еволюція митної справи на території України.

План лекційного заняття

1. Специфіка становлення митно-тарифних відносин в контексті розвитку світової цивілізації.
2. До київський період в історії митної справи на українських землях (VIII ст. до н.е. - VIII ст. н.е.).
3. Формування митної справи в Київській Русі.
4. Особливості функціонування митної політики в Російській імперії.

План семінарського заняття

1. Генезис митної системи як державної інституції.
2. Митна політика та діяльність митних органів Козацької держави.
3. Становлення митної системи України на початку ХХ століття - УНР.
4. Характер і направленість митно-тарифної політики СРСР (1917 - 1991 рр.).

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Зародження митно-тарифних відносин в Україні.
2. Митно-тарифна система за Козацької держави.
3. Митна політика Російської імперії.
4. Митна система України на початку ХХ століття.
5. Характер та направленість митно-тарифної політики СРСР.
6. Характеристика сучасного етапу розвитку митно-тарифної політики України.

План індивідуально-консультаційної роботи

1. Становлення митної системи України на початку ХХ століття - УНР (1917 - 1919 рр.).
2. Періодизація сучасного етапу розвитку митної системи в Україні.
3. Застосування тарифних та нетарифних методів регулювання зовнішньоторговельної діяльності у Ранньому новому періоді та Новому періоді.

Перелік питань для самоконтролю

1. Яку роль виконали скіфські племена в історії виникнення митної справи?
2. Назвіть основні міста-поліси Північного Причорномор'я які стали фіскальною основою державотворення.
3. Як відбувалося формування митної справи в Київській Русі?
4. В чому була специфіка митної політики за часів литовсько-польського періоду?
5. В чому була особливість митної політики татаро-монгольської орди (II пол. XIII ст. - XIV ст.).
6. Яким чином формувалась митна політика та відбувалась діяльність митних органів Козацької держави?
7. Визначте особливості функціонування митної політики в Російській імперії?
8. Як здійснювалась організація митної справи за часів УНР?
9. В чому проявлялись характер і направленість митно-тарифної політики Радянської держави.
10. Яку роль в митній системі виконували еквекта та індукта?
11. Яким чином було ліквідовано митну систему в Україні в XVIII столітті?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3]

Допоміжні: [13, 15]

Інформаційні ресурси [20].

Тема 3. Організація митної системи в Україні.**План лекційного заняття**

1. Роль Державної митної служби України в системі регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
2. Характеристика державних органів регулювання митної справи в Україні та функцій що вони виконують.
3. Взаємодія митних органів з іншими державними службами при здійсненні митного регулювання.
4. Періодизація сучасного етапу розвитку митної системи в Україні.

План семінарського заняття

1. Формування митної справи в Україні.
2. Сутність принципів та завдань митної служби України.
3. Характеристика організаційної структури системи митних органів України.
4. Виникнення і становлення митної служби в незалежній Україні.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Використовуючи графічний метод зобразити схему «Організаційна структура митних органів в Україні».
2. Побудувати модель-схему «Рівні системи митного регулювання в Україні».
3. Використовуючи графічний метод зобразити схему «Функціональна направленість роботи митних органів України».

План індивідуально-консультаційної роботи

1. Організаційна структура митної системи в Україні, Росії, США та КНР.
2. Порівняльний аналіз функцій основних державних інституцій в Україні, що регулюють митно-тарифні відносини.
3. Характеристика факторів, які впливають на систему митного регулювання.

Перелік питань для самоконтролю

1. Охарактеризуйте основні функції митних органів України на сучасному етапі розвитку.
2. Які функції митних органів України є пріоритетними на сучасному етапі розвитку?
3. Охарактеризуйте основні рівні системи регулювання митно-тарифних відносин в Україні.
4. 4. Яким чином кореспондуються норми національного та міжнародного законодавства в системі митного регулювання України?
5. Яку роль виконує Митно-тарифна Рада в системі митного регулювання міжнародних економічних відносин?
6. Яким чином відбувається взаємодія митних органів України з іншими державними службами при здійсненні митного контролю?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3, 4, 7]

Допоміжні: [11, 16]

Інформаційні ресурси [21, 25].

Тема 4. Характеристика системи митного оподаткування.**План лекційного заняття:**

1. Митні платежі як основні інструменти системи митного оподаткування.
2. Класифікація митних платежів.
3. Роль непрямих податків в системі митного оподаткування.

План семінарського заняття:

1. Особливості нарахування та сплати платежів по акцизному збору при імпорті товарів.
2. Специфіка нарахування податку на добавлену вартість при ввезенні товарів на митну територію України.
3. Нарухування та сплата платежів при експорті товарів.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Використовуючи графічний метод зобразити схему «Роль митних платежів у системі митного регулювання».
2. Побудувати модель-схему «Система митного оподаткування зовнішньоекономічної діяльності в Україні».

3. Використовуючи графічний метод зобразити схему «Особливості застосування адміністративних важелів коригування митної вартості».
4. Характеристика механізму нарахування митних зборів.
5. Поняття митної вартості товару та методів її нарахування.
6. Характеристика механізму нарахування прикордонних зборів.

Перелік питань для самоконтролю

1. Проведіть дослідження відносно механізму нарахування ПДВ при імпорті в країнах ЄС.
2. В чому полягає специфіка нарахування митних та прикордонних зборів?
3. Яким чином змінювалась система нарахування акцизного збору в Україні при ввезенні товарів?
4. Дайте характеристику основних методів нарахування митної вартості.
5. Назвіть основні принципи моделювання алгоритму планування митних надходжень до Державного бюджету країни.

План індивідуально-консультаційної роботи

1. Особливості нарахування митної вартості на основі методу оцінки товарів, які ввозяться згідно з зовнішньоекономічною угодою.
2. Специфіка використання методів непрямой оцінки товарів при визначенні митної вартості.
3. Принципи, на яких базуються методи визначення митної вартості на підставі додавання та віднімання вартості.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3, 4, 5, 7]

Допоміжні: [14, 16]

Інформаційні ресурси [21, 25].

Тема 5. Мито як інструмент економічної політики держави

План лекційного заняття

1. Поняття митного тарифу.
2. Характеристика основних видів мита.
3. Класифікація видів мита за напрямом руху.
4. Характеристика видів мита за способом нарахування: адвалорне, специфічне, комбіноване та змішане мито.

План семінарського заняття

1. Суть і основні функції митного тарифу.
2. Поділ мита за метою та функціональністю.
3. Види митних ставок: преференційні, пільгові, повні.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Використовуючи графічний метод зобразити схему «Механізм звільнення від сплати імпортного мита».
2. Побудувати модель-схему «Алгоритм процедури зниження рівня митного оподаткування зовнішньоекономічної діяльності в Україні».
3. Використовуючи графічний метод зобразити схему «Механізм застосування спеціального, антидемпінгового, компенсаційного мита».

План індивідуально-консультаційної роботи

1. Характеристика механізму нарахування адвалорного мита.
2. Поняття митної квоти.
3. Характеристика механізму нарахування комбінованого мита.

Перелік питань для самоконтролю

1. Дайте характеристику системі митних преференцій в Україні.
2. Проаналізуйте графічну модель використання тарифної квоти.
3. Виявіть основні напрямки переговорів та суперечок при застосуванні конвенційного мита.
4. Проаналізуйте застосування митного тарифу за метою і функціональністю.
5. Охарактеризуйте механізми застосування особливих видів мита.
6. Яким чином застосовується надквотне мито.
7. В чому специфіка використання змінних ставок мита в Росії.
8. Який механізм митного тарифу митом при перетині кордону спеціальних митних зон.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3, 4, 5, 7]

Допоміжні: [14, 16]

Інформаційні ресурси [21 24].

Тема 6. Оцінка наслідків функціонування механізму тарифного регулювання**План лекційного заняття**

1. Поняття базисної теорії митних тарифів.
2. Вплив митного тарифу на внутрішнього споживача та національного виробника.
3. Основні методи виміру національних втрат від введення імпорту мита.

План семінарського заняття

1. Аналіз основних факторів, які впливають на застосування державних митних тарифів.
2. Вдосконалення методів виміру тарифних ефектів.
3. Митний тариф як засіб стимулювання національного виробника.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Використовуючи графічний метод зобразити схему «Механізм функціонування імпорту мита».
2. Побудувати модель-схему «Механізм функціонування експорту мита».
3. Використовуючи графічний метод зобразити схему «Механізм функціонування тарифної квоти».

План індивідуально-консультаційної роботи

1. Тарифні квоти – як специфічний інструмент системи митно-тарифного регулювання.
2. Визначення оптимального тарифу для країни.
3. Сутність фактичного рівня митного захисту.
4. специфіка запровадження імпорту мита у малій країні.

Перелік питань для самоконтролю

1. Які причини застосування тарифної квоти як методу регулювання імпорту?
2. Проаналізуйте графічну модель використання тарифної квоти.
3. Зробіть порівняльний аналіз застосування квот та митного тарифу при захисті національного ринку від іноземної конкуренції.
4. Проведіть аналіз застосування митного тарифу та субсидій при регулюванні міжнародних економічних відносин.
5. В чому проявляються особливості запровадження імпорту мита у великій країні?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3, 4, 5, 7]

Допоміжні: [14, 19]
Інформаційні ресурси [21].

Тема 7. Роль нетарифних методів в системі регулювання зовнішньоекономічної діяльності

План лекційного заняття

1. Цілі та причини застосування нетарифних методів регулювання зовнішньоторговельної діяльності.
2. Класифікація нетарифних заходів регулювання в системі світової торгівлі.
3. Сутність адміністративних методів нетарифного регулювання.

План семінарського заняття

1. Поняття нетарифних методів регулювання зовнішньоторговельної діяльності.
2. Кількісні обмеження як інструмент нетарифного регулювання.
3. Характеристика прихованих методів протекціонізму.
4. Економічні інструменти нетарифного регулювання

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Використовуючи графічний метод зобразити схему «Систематизація нетарифних методів регулювання зовнішньоторговельної діяльності».
2. Використовуючи графічний метод зобразити схему «Специфіка функціонування прихованих методів протекціонізму».
3. Побудувати модель-схему «Процедура використання «добровільних» обмежень експорту в ЄС».

План індивідуально-консультаційної роботи

1. Вдосконалення процедури системи сертифікації товарів при імпорті на митну територію України.
2. Сутність функціонування фінансових інструментів обмеження імпорту.
3. Особливості функціонування фінансових інструментів стимулювання експорту.

Перелік питань для самоконтролю

1. Назвіть переваги застосування квоти, при регулюванні імпорту у порівнянні з митним тарифом?
2. Проведіть аналіз застосування митного тарифу та «вимог національного вмісту»?
3. Які з заходів державного регулювання зовнішньоторговельних зв'язків відносяться до паратарифних методів?
4. Оцініть переваги та недоліки засобів митно-тарифного та нетарифного регулювання.
5. Назвіть основні заходи прихованих методів протекціонізму.
6. Охарактеризуйте систему бюрократичних заходів на митному кордоні.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3, 4, 5, 7]
Допоміжні: [14, 16, 19]
Інформаційні ресурси [21].

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. МИТНИЙ КОНТРОЛЬ ТА МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ ЯК СКЛАДОВІ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ КРАЇНИ

Тема 8. Митний контроль як складова митно-тарифної політики країни

План лекційного заняття

1. Суть та організація системи митного контролю.
2. Мета та форми митного контролю.
3. Поняття зони митного контролю.
4. Операції з товарами та іншими предметами, що знаходяться під митним контролем.

План семінарського заняття

1. Роль митного контролю в митній політиці країни.
2. Характеристика основних напрямів організації митного контролю.
3. Принципи та форми митного контролю.
4. Контрабанда як вид економічного правопорушення.
5. Поняття та загальна характеристика порушень митних правил.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Використовуючи графічний метод зобразити схему «Роль митного контролю у системі митного регулювання».
2. Побудувати модель-схему «Систематизація видів контрабанди».

План індивідуально-консультаційної роботи

1. Забезпечення режиму зони митного контролю.
2. Шляхи боротьби з контрабандою.
3. Види порушень митних правил.

Перелік питань для самоконтролю

1. Що таке порушення митних правил?
2. Які правоохоронні функції виконують митні органи?
3. Як визначаються межі зони митного контролю?
4. Як визначити період перебування товарів під митним контролем?
5. Що таке зона митного контролю?
6. Яка відповідальність передбачена законодавством України при здійсненні контрабанди?
7. Які товари попадають під дію ветеринарного контролю?
8. Яка відповідальність передбачена законодавством України при порушенні норм ветеринарно-санітарної експертизи?
9. В чому суть карантинного контролю?
10. Що таке фітосанітарний контроль?
11. Які вантажі попадають під дію екологічного контролю?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3, 7]

Допоміжні: [11, 12, 13, 16, 20]

Інформаційні ресурси [21, 23].

Тема 9. Характеристика системи митного оформлення

План лекційного заняття:

1. Сутність механізму митного оформлення.
2. Класифікація основних документів при експорті та імпорті товарів.
3. Механізм декларування товарів як складова митного оформлення.

План семінарського заняття:

1. Характеристика основних документів при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.
2. Значення та функції митної декларації.
3. Порядок оформлення митної декларації.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Використовуючи графічний метод зобразити схему «Роль митного оформлення у системі митного регулювання».
2. Побудувати модель-схему «Систематизація видів митних документів».

План індивідуально-консультаційної роботи

1. Механізм декларування товарів при здійсненні зовнішньоторгової діяльності.
2. Сертифікат походження як основний документ при визначенні країни виробництва товару.
3. Акредитація суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності на митниці.
4. Види митних декларацій.

Перелік питань для самоконтролю

1. Яку роль відіграє митна декларація в системі митного оформлення?
2. Що таке декларування вантажів під час перетину митного кордону?
3. Хто має право здійснювати декларування вантажів під час перетину митного кордону?
4. Назвіть основні обов'язки фірм-декларантів?
5. Дайте визначення митній декларації?
6. Які бувають різновиди митної декларації?
7. Назвіть основні розділи митної декларації?
8. Які документи обов'язково додаються до митної декларації?
9. Яка інформація повинна бути обов'язково у митній декларації?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3, 4, 5, 7]

Допоміжні: [13, 14]

Інформаційні ресурси [26].

Тема 10. Роль Товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності в системі митного регулювання**План лекційного заняття**

1. Сутність товарної номенклатури, класифікації та кодування товарів.
2. Еволюція систем товарної номенклатури у світовій торгівлі.
3. Характеристика Гармонізованої системи опису і кодування товарів.

План семінарського заняття

1. Комбінована (тарифно-статистична) номенклатура Європейського Співтовариства.
2. Поняття та структура Товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності країн СНД.
3. Структура та механізм застосування Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Використовуючи графічний метод зобразити схему «Алгоритм класифікації товарів у УКТ ЗЕД».
2. Побудувати модель-схему «Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності».
3. Охарактеризуйте еволюцію Товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності.

4. Назвіть особливості Гармонізованої системи опису та кодування товарів.
5. Проаналізуйте Правила інтерпритації Гармонізованої системи опису та кодування товарів.

План індивідуально-консультаційної роботи

1. Еволюція Товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності.
2. Особливості Гармонізованої системи опису та кодування товарів.
3. Правила інтерпритації Гармонізованої системи опису та кодування товарів.

Перелік питань для самоконтролю

1. Що таке підгрупа в системі УКТ ЗЕД?
2. Як діє Комбінована (тарифно-статистична) номенклатура Європейського Співтовариства?
3. Дайте характеристику структури коду товару в УКТЗЕД України.
4. Яку роль відіграє УКТЗЕД в системі митного оформлення?
5. Що таке група в системі УКТ ЗЕД?
6. Хто має право здійснювати класифікацію товарів під час перетину митного кордону?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3, 4, 7]

Допоміжні: [13, 16, 17, 18]

Інформаційні ресурси [21].

Тема 11. Характеристика системи митних режимів

План лекційного заняття

1. Сутність та систематизація митних режимів при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.
2. Особливості застосування митного режиму при переміщенні майна через кордон.
3. Використання митних режимів при наданні митними органами послуг у сфері митно-тарифних відносин.
4. Специфіка митного регулювання операцій з давальницькою сировиною.
5. Характеристика спеціальних митних режимів.

План семінарського заняття:

1. Характеристика митних режимів завершених комерційних операцій.
2. Сутність та особливості проведення операцій з давальницькою сировиною.
3. Поняття митного режиму “митний склад”.
4. Характеристика митного режиму “безмитної торгівлі”

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Використовуючи графічний метод зобразити схему «Роль митних режимів у системі митного регулювання».
2. Побудувати модель-схему «Механізм функціонування митного режиму «Переробка на митній території».
3. Використовуючи графічний метод зобразити схему «Особливості функціонування митного режиму «Митний склад».

План індивідуально-консультаційної роботи

1. Характеристика митних режимів завершених комерційних операцій.
2. Поняття митного режиму як інструменту державного регулювання.
3. Характеристика механізму функціонування митного режиму «експорт».

Перелік питань для самоконтролю

1. Яка різниця між економічними категоріями “товар” та “майно”?

2. В чому полягає специфіка митного оформлення майна в залежності від виду митного режиму?
3. Який механізм ввезення чи вивезення товарів при проведенні міжнародних виставок?
4. Які переваги має суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності при застосуванні митного режиму "тимчасового ввезення або тимчасово вивезення"?
5. Назвіть особливості митного оподаткування при використанні митного режиму "тимчасового ввезення або тимчасово вивезення"?
6. Які з операцій можуть бути віднесені до операцій з гуманітарною допомогою?
7. До якого виду зовнішньоекономічної діяльності відносяться операції з давальницькою сировиною?
8. Які митні режими застосовуються при проведенні операцій з давальницькою сировиною?
9. Яким чином сплачуються митні платежі при ввезенні давальницької сировини на територію України?
10. В чому специфіка системи митного контролю при здійсненні операцій з давальницькою сировиною?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3, 4, 7, 9]

Допоміжні: [11, 16, 20]

Інформаційні ресурси [21].

Тема 12. Митно-тарифні аспекти економічної інтеграції

План лекційного заняття

1. Характеристика рівнів міжнародної економічної інтеграції.
2. Митно-тарифна складова преференційно-торговельних угод між країнами.
3. Специфіка функціонування механізму нарахування імпортного мита в зонах вільної торгівлі.

План семінарського заняття

1. Реалізація економічних інтересів країни за умов участі у митному союзі.
2. Характеристика ефектів згортання та розширення міжнародної торгівлі.
3. Гармонізація митної політики країн учасників повного економічного союзу (на прикладі ЄС).

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Використовуючи графічний метод зобразити схему «Механізм функціонування митного союзу».
2. Побудувати модель-схему «Аналіз економічних ефектів при функціонуванні митного союзу».
3. Особливості застосування системи митного регулювання за умов дії спільного ринку.

План індивідуально-консультаційної роботи

1. Специфіка митної системи регулювання експорту в Росії.
2. Захист національного ринку США та роль Антидемпінгового кодексу
3. Характеристика механізму митного регулювання, що діє у митному союзі ЄС.
4. Механізм застосування імпортного мита в зонах вільної торгівлі.

Перелік питань для самоконтролю

1. Яку роль відіграє міжнародне законодавство у сфері митного регулювання міжнародних економічних відносин?
2. Проведіть аналіз статичних та динамічних ефектів в результаті створення митного союзу.
3. Що таке ефект згортання міжнародної торгівлі?

4. Що таке ефект розширення міжнародної торгівлі?
5. Назвіть основні правові документи які регулюють систему митних відносин в країнах СврАзЕС?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 6, 9, 10]

Допоміжні: [12, 14]

Інформаційні ресурси [25]

Міжнародні ресурси [27].

Тема 13. Роль міжнародних організацій в сфері митного регулювання ЗЕД

План лекційного заняття

1. Характеристика міждержавних засобів митного регулювання.
2. Всесвітня митна організація - основний суб'єкт регулювання митно-тарифних відносин на мегарівні.
3. Світова організація торгівлі як організаційно-інституціональне підґрунття розвитку митно-тарифної системи.

План семінарського заняття

1. Роль Світової організації торгівлі в системі митного регулювання.
2. Сутність механізму "Рамкових стандартів безпеки і полегшення світової торгівлі".
3. Механізм дії та основні функції ЮНКТАД.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Використовуючи графічний метод зобразити схему «Алгоритм вступу країни до СОТ».
2. Побудувати модель-схему «Функціонування Рамкових стандартів безпеки і полегшення світової торгівлі».
3. Особливості застосування системи митного регулювання за умов участі країни в СОТ.

План індивідуально-консультаційної роботи

1. Характеристика механізму митного регулювання на рівні ЮНКТАД.
2. Механізм застосування імпортного мита в країнах учасниках СОТ.
3. Загальна система преференцій.

Перелік питань для самоконтролю

1. До яких з міжнародних конвенцій які регулюють митно-тарифні відносини приєдналась Україна?
2. Яка міжнародна організація вперше узгоджувала питання тарифного регулювання?
3. Яку структуру має Рада митного співробітництва?
4. Назвіть основні рекомендації, що містяться в Декларації 1994 року?
5. Яку роль виконує СОТ в сфері регулювання митно-тарифних відносин?
6. Назвіть основні положення Світової організації торгівлі, які регулюють митно-тарифні відносини?
7. Яку роль відіграє міжнародне законодавство у сфері митного регулювання міжнародних економічних відносин?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 6, 9, 10]

Допоміжні: [12, 14]

Інформаційні ресурси [25]

Міжнародні ресурси [27].

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Контроль знань здобувачів вищої освіти є важливим показником якості навчання. Основним завданням контролю знань здобувачів вищої освіти є оцінка отриманих ними теоретичних знань та практичних навичок з даного курсу. Об'єктивна оцінка знань та вмінь стимулює самостійну роботу здобувача вищої освіти та є основою будь-якої форми методу навчання.

Оцінка знань здобувачів вищої освіти здійснюється згідно з модульно-рейтинговою системою у межах 100 бальної шкали.

Основою для такого контролю є: усне та письмове опитування, тестування, перевірка та захист доповідей, перевірка контрольних робіт, виконаних під час проведення контрольних заходів.

Таблиця 4.1

**Розподіл балів з навчальної дисципліни «Митна справа»
Денна форма навчання**

Модулі	Модуль 1 - (23 бали)							Контрольний захід №1	Залік - 50 балів Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів /залік
Загальна кількість балів за модулем №1	21								
Теми	Т.1	Т.2	Т.3	Т.4	Т.5	Т.6	Т.7		
Відповідь на семінарському занятті	3	3	3	3	3	3	3		
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Модулі	Модуль 2 - (27 балів)							Контрольний захід №2	
Загальна кількість балів за модулем №2	18								
Теми	Т.8	Т.9	Т.10	Т.11	Т.12	Т.13			
Відповідь на семінарських заняттях	3	3	3	3	3	3			
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Індивідуальна робота	2								
Підсумковий тестовий контроль	5								

Заочна форма навчання

Модулі	Модуль 1 - (21 бали)		Залік - 50 балів Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів (лиф. залік)
Загальна кількість балів за модулем №1			
Теми	Т.1-Т.7		
Відповідь на семінарському занятті	21		
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять		
Модулі	Модуль 2 - (27 балів)		
Загальна кількість балів за модулем №2	9		
Теми	Т.8-Т.13		
Відповідь на семінарських заняттях	18		
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи		
Індивідуальна робота	2		

Таблиця 4.2

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях денної форми

Кількість балів	Критерії оцінювання
Максимальний бал відповідно до розподілу балів на одне заняття – 3 бали	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
Мінімальний бал відповідно до розподілу балів на одне заняття – 1 бал	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань. Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання контрольних робіт денної форми навчання

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 2 балів для денної форми навчання та від 0 до 9 балів – заочної форми навчання.

Таблиця 4.3

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи денної форми навчання

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	1
Тестовий блок	1
Всього	2

Таблиця 4.4

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи заочної форми навчання

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	4
Тестовий блок	5
Всього	9

Таблиця 4.5

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання денної форми навчання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі теоретичні питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	0,6
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	0,3
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Таблиця 4.2

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях денної форми

Кількість балів	Критерії оцінювання
Максимальний бал відповідно до розподілу балів на одне заняття – 3 бали	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
Мінімальний бал відповідно до розподілу балів на одне заняття – 1 бал	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань. Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання контрольних робіт денної форми навчання

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 2 балів для денної форми навчання та від 0 до 9 балів – заочної форми навчання.

Таблиця 4.3

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи денної форми навчання

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	1
Тестовий блок	1
Всього	2

Таблиця 4.4

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи заочної форми навчання

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	4
Тестовий блок	5
Всього	9

Таблиця 4.5

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання денної форми навчання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі теоретичні питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	0,6
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	0,3
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Таблиця 4.6

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання заочної форми навчання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі теоретичні питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	4
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	2,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	1,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Таблиця 4.7

Критерії оцінювання тестового блоку денної форми навчання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розкрив всі визначення та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який розкрив сутність лише одного визначення та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	0,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність визначень.	0

Таблиця 4.8

Критерії оцінювання тестового блоку заочної форми навчання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розкрив всі визначення та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який розкрив сутність лише одного визначення та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	2,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність визначень.	0

Критерії оцінювання індивідуальної роботи.

Індивідуальна робота проводиться у формі реферату, презентації, проектів або інших формах описаних робочою програмою або методичною розробкою і оцінюється від 0 до 2 балів.

Таблиця 4.9

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Послідовність, логічність написання реферату, а також підготовки по ньому презентації та, відповідно, його захист, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.
1,0	Послідовність, логічність написання реферату, але без підготовки презентації.
0	Не написання реферату та презентацію по ньому.

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 100 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі заліку.

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання УДФСУ MOODLE (максимально до 5 балів). Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку (табл.4.7).

Таблиця 4.10

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами й критеріями оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	зараховано
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	Задов.	
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Результати складання заліку оцінюються за двобальною шкалою («зараховано», «не зараховано») і вносяться у відомість обліку успішності здобувача вищої освіти, залікову книжку, індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (крім «незадовільно» і «не зараховано»).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Критерії оцінювання відповідно до виду робіт, необхідно конкретизувати.

5. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

З метою діагностики успішності здобувачів використовуються:

- 1) усне опитування теоретичного матеріалу по темі семінарського заняття;
- 2) стандартизовані тести;
- 3) короткострокові тематичні письмові роботи та термінологічні диктанти за вивченим матеріалом;
- 4) захист опрацьованого матеріалу для індивідуальних завдань;
- 5) аналітичні звіти, реферати, есе;
- 6) презентації результаті
- 7) в виконаних завдань та досліджень;
- 8) студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- 9) розрахункові роботи;
- 10) комплексні завдання модульних контрольних робіт, метою яких є виявлення рівня здобутих студентом знань під час опанування певного матеріалу;
- 11) інші види індивідуальних та групових завдань;
- 12) залік
- 13) компютерне тестування
- 14) компютерне тестування на платформі MOODLE УДФСУ

6. ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою поточного контролю знань студентів є модульна контрольна робота за окремою частиною навчальної дисципліни (модулем). Формою підсумкового контролю знань студентів є залік, який передбачає оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни за всіма темами.

Перелік питань до поточного контролю

1. Наслідки застосування митного тарифу для економіки великої країни.
2. Парадокс Метцлера. Аналіз використання імпортного тарифу та експортної субсидії.
3. Порівняльний аналіз застосування митного тарифу та імпортної квоти (в умовах вільної торгівлі та монополізації ринку).
4. Ефективна ставка мита. Фактичний рівень захисного мита. Оптимальний митний тариф.
5. Аналіз загальної рівноваги тарифних ефектів.
6. Тарифна квота як інструмент митної політики.
7. Сутність та механізм дії експортного мита.
8. Характеристика особливих видів мита.
9. Митне регулювання автомобільного ринку в Україні.
10. Функціонування митних складів.
11. Специфіка митного регулювання операцій з давальницькою сировиною.
12. Функціонування магазинів безмитної торгівлі.
13. Характеристика митного режиму "тимчасове ввезення (вивезення)".
14. Характеристика митного режиму "транзит".
15. Митна вартість товарів та методи її визначення.
16. Особливості нарахування митних та прикордонних зборів.
17. Особливості нарахування акцизного збору та податку на додану вартість при імпорті товарів.
18. Специфіка проведення митного контролю.
19. Особливості переміщення фізичних осіб через митний кордон.
20. Контрабанда. Порушення митних правил.
21. Митний союз як форма інтеграційного об'єднання (ефект розширення та ефект згортання торгівлі).
22. Міжнародні організації у сфері митного регулювання.
23. Роль СОТ в системі митного регулювання.
24. Митні документи та специфіка їх оформлення

25. Декларування вантажів при переміщенні через митний кордон (ВМД).
26. Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності
27. Роль скіфських племен в історії виникнення митної справи.
28. Формування митної справи в Київській Русі.
29. Специфіка митної політики за часів литовсько-польського періоду.
30. Митна політика та діяльність митних органів Козацької держави.
31. Особливості функціонування митної політики в Російській Імперії.
32. Організація митної справи за часів УНР.
33. Характер і направленість митно-тарифної політики Радянської держави
34. Особливості функціонування митної політики в ЄС.
35. Специфіка функціонування митної політики в країнах світу.

Перелік питань до семестрового контролю

1. Сутність, сучасний стан та перспективи розвитку митно-тарифних відносин.
2. Об'єкти та суб'єкти митно-тарифних відносин.
3. Поняття міжнародних митних та міжнародних тарифних відносин.
4. Види митно-тарифних відносин.
5. Поняття митної території та митного кордону країни.
6. Характеристика системи регулювання митно-тарифних відносин.
7. Функції митних органів.
8. Митно-тарифна політика як складова зовнішньоекономічної політики країни.
9. Характеристика основних елементів митно-тарифної політики держави.
10. Принципи та цілі митної політики держави.
11. Характеристика моделей митної політики.
12. Тарифна політика країни як складова митної політики.
13. Класифікація методів впливу держави на зовнішньоекономічні зв'язки через систему митних відносин: адміністративні, економічні та правові заходи регулювання.
14. Залежність використання митних регулятивних заходів від економічної моделі розвитку.
15. Роль національного законодавства в галузі митної справи.
16. Класифікація митних норм.
17. Систематизація нормативних актів, які регулюють митно-тарифні відносини.
18. Митне право як складова міжнародного права.
19. Джерела міжнародного митного права.
20. Систематизація міжнародних договорів України з питань співробітництва у митній сфері
21. Міжнародні конвенції підписані на рівні прийняті на рівні Всесвітньої митної організації.
22. Специфіка становлення митно-тарифних відносин в контексті розвитку світової цивілізації.
23. Генезис митної системи як державної інституції.
24. Міста-поліси Північного Причорномор'я - фінансова основа державотворення.
25. До київський період в історії митної справи на українських землях (VIII ст. до н.е. - VIII ст. н.е.).
26. Роль скіфських племен в історії виникнення митної справи. Формування митної справи в Київській Русі.
27. Митна політика татаро-монгольської орди (II пол. XIII ст. - XIV ст.).
28. Специфіка митної політики за часів литовсько-польського періоду.
29. Митна політика та діяльність митних органів Козацької держави.
30. Особливості функціонування митної політики в Російській Імперії.
31. Становлення митної системи України на початку XX століття - УНР (1917 - 1919 рр.).
32. Характер і направленість митно-тарифної політики СРСР (1917 - 1991 рр.).
33. Виникнення і становлення митної служби в незалежній Україні.
34. Періодизація сучасного етапу розвитку митної системи в Україні.
35. Організація митної справи в Україні.

36. Поняття митної системи та її роль при регулюванні зовнішньоекономічних відносин.
37. Характеристика державних органів регулювання митної справи в Україні та функцій що вони виконують.
38. Структура системи органів державного регулювання митної справи.
39. Роль Державної митної служби України в системі регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
40. Сутність принципів та завдань митних органів України.
41. Характеристика організаційної структури системи митних органів на території України.
42. Митні платежі як основні інструменти системи митного оподаткування.
43. Класифікація митних платежів.
44. Характеристика механізму нарахування митних зборів.
45. Роль непрямих податків в системі митного оподаткування.
46. Особливості нарахування та сплати платежів по акцизному збору при імпорті товарів.
47. Специфіка нарахування податку на добавлену вартість при ввезенні товарів на митну територію України.
48. Моделювання алгоритму планування митних надходжень до Державного бюджету країни.
49. Нарухування та сплата платежів при експорті товарів.
50. Сутність та місце митної вартості в системі митного оподаткування.
51. Економічна природа митного тарифу, його класифікація та функціональні завдання.
52. Характеристика основних видів мита: ввізне, вивізне, транзитне мито.
53. Особливості нарахування митного тарифу в залежності від виду мита.
54. Характеристика особливих видів мита: спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне.
55. Диференціація митних ставок залежно від країни походження товару.
56. Економічні наслідки застосування митного тарифу для країни. Вплив митного тарифу на споживачів.
57. Визначення оптимального митного тарифу.
58. Заходи регулювання зовнішньоекономічних відносин альтернативні митному тарифу.
59. Порівняльний аналіз використання квоти і тарифу за умов вільної конкуренції.
60. Порівняльний аналіз використання квоти і тарифу за умов монополізації.
61. Аналіз застосування митного тарифу та субсидій при регулюванні міжнародних економічних відносин.
62. Тарифні квоти – як специфічний інструмент системи митно-тарифного регулювання.
63. Поняття, цілі та причини застосування нетарифних методів регулювання.
64. Характеристика структури нетарифних методів регулювання зовнішньоторговельної діяльності.
65. Кількісні обмеження: контингентування; ембарго, ліцензування; добровільне обмеження експорту.
66. Фінансові методи зовнішньоторговельної політики.
67. Суть та організація системи митного контролю.
68. Роль митного контролю в митній політиці країни.
69. Характеристика основних напрямів організації митного контролю. Поняття зони митного контролю.
70. Основні форми здійснення митного контролю.
71. Спеціальні види контролю на митному кордоні України.
72. Сутність та функції правоохоронної діяльності митних органів України.
73. Контрабанда як вид економічного правопорушення.
74. Поняття та загальна характеристика порушень митних правил:
75. Адміністративна відповідальність за порушення митних правил.
76. Поняття системи митного оформлення.
77. Декларування вантажів як структурний елемент системи митного оформлення.
78. Митні документи та специфіка їх оформлення.

79. Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності та її практичне застосування в роботі митних органів.
80. Поняття Гармонізованої системи опису та кодування товарів.
81. Сутність Комбінованої (тарифно-статистичної) номенклатури Європейського Співтовариства.
82. Структура та механізм застосування Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності.
83. Сутність та систематизація митних режимів при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.
84. Використання митних режимів при наданні митними органами послуг у сфері митно-тарифних відносин.
85. Характеристика спеціальних митних режимів.
86. Особливості митного регулювання операцій з давальницькою сировиною.
87. Специфіка розмитнення вантажів на митних складах.
88. Особливості проходження транзитних вантажів через митну територію України.
89. Митно-тарифна складова преференційно-торговельних угод між країнами.
90. Специфіка функціонування механізму нарахування імпортного мита в зонах вільної торгівлі.
91. Реалізація економічних інтересів країни за умов участі у митному союзі.
92. Особливості застосування системи митного регулювання за умов дії спільного ринку.
93. Всесвітня митна організація - основний суб'єкт регулювання митно-тарифних відносин на мегарівні.
94. Взаємодія України з іншими державами з митних питань.
95. Світова організація торгівлі як організаційно-інституціональне підґрунття розвитку митно-тарифної системи.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Гребельник О.П. Митна справа Підручник. – К: Центр учбової літератури. – 2017. – 472с.
2. Митна енциклопедія: У 3-х томах. Бережнюк І.Г., Гребельник О.П., Пашко П.В. та ін. - Наукове видання. Державний науково-дослідний інститут митної справи. Хмельницький. 2014. – 592 с.
3. Митна справа: підручник/ Пашко П.В., В.В.Ченцов, Н.В. Мережко та ін. –Київ, Університет ДФСУ, 2017.-442с.
4. Митна справа: підручник / за ред. М.І Крупки.- Львів: ЛНУім І Франка, 2017.- 572 с.
5. Науково-практичний коментар МК України. - К. : Алерта, 2015. - 804 с.
6. Лукс М. (Michael Lux). Посібник з митного права Європейського Співтовариства. / М. Лукс. Etablissements Emile Bruylant, S.A. Rue de la Régence 67, 1000 Bruxelles.2002.
7. Митний кодекс України . – «Голос України» №73-74.21.04. 2012. – С.21-62 .
8. Науково-практичний коментар Митного кодексу України /За заг. ред.. Додіна Є.В. – К.: Видавничий дім «Професіонал», 2019. – 730 с.
9. Рамкова стратегія митного співробітництва між Україною та ЄС (набула чинності): http://www.kmu.gov.ua/control/ru/publish/printable_article?art_id=245350673.
10. Таможенний кодекс Європейського Союзу: регламент [утверджен Європейським Парламентом и Советом (ЕС) 23.04.2008 № 450].-: <http://logisticsinfo.ru/wp-content/uploads/2012/11/EUcustomsRegulation.pdf>.

Допоміжна:

11. Брачук А.О. Особливості забезпечення митної безпеки та митних інтересів в умовах спрощення митних процедур / А.О. Брачук // LEX PORTUS. – 2017. – № 1 (3). – С. 156 – 167.
12. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник / О. П. Гребельник Ірпінь: Університет ДФСУ України – 2019. – 410 с.
13. Глоссарий международных таможенных терминов – Брюссель: ВТО, 2006. – 41с. URL: <http://www.tsouz.ru/Docs/kodeks/ Documents/glossary.pdf>.
14. Гребельник О. Розвиток митної справи за часів Київської Русі // Митна безпека. № 1, Ірпінь, 2017 р., с.49-58.
15. Про митний тариф України: Закон України № 584-VII від 05.07.2020. URL: www.rada.kiev.ua
16. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.91 // Укр. митниця: Довідник. Київ: Лібра, 1993. — 67 с.
17. Закон України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» 22 грудня 1998 року N 330-XIV.- URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>
18. Положення про Державну митну службу України: 5 березня 2019 р. URL: <http://www.rada.gov.ua>

Інформаційні ресурси Інтернет:

19. Сайт Державної митної служби України <https://bi.customs.gov.ua/trade/#/turnoverhs>
20. Сайт Державного науково-дослідного інституту митної справи.: <http://dndims.com>.
21. Сайт ЛІГА: ЗАКОН: <http://www.liga.net>.
22. <http://ukrstat.kmu.gov.ua>
23. <http://www.WCO> (Всесвітня митна організація).

Міжнародні видання

24. Ajantha D 2009, 'Management team commitment is key for successful automation in customs administration', World Customs Journal, vol.3, no. 1, pp. 69-72.
25. Kalizinje F. Combating customs revenue fraud in WCO East and Southern African Region: A mirror analysis through the lens of Malawi // Global Trade and Customs Journal. № 3 (5). 2018. P. 224–233.

ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри _____

Протокол від _____ 20__ р. № _____.

Укладач (і):

**Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни
(протягом 5 років після затвердження або до затвердження освітньої програми)**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП